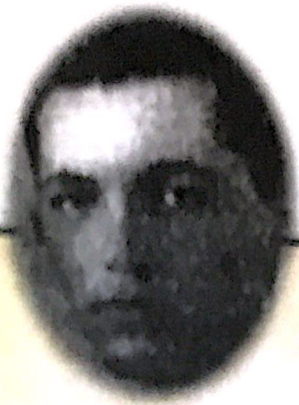

טור' בן-שבת אברהם
172274
בן פרחיה ושמואל
נולד ב- י"ד במרחשוון תרפ"ג 1922
שרת בנפת שומרון
נפל ב- ה' אדר ב' תש"ח 16.3.1948
בסיור בסביבת בית-קשת.

בן שבת אברהם.

בן פרחיה ושמואל, נולד ביום י"ד במרחשוון תרפ"ג (5.11.1922) בחיפה. אביו היה חבר
הוועד הפועל של קהילת חיפה, מנהל בית-ספר ומחנך ותיק, ואמו - פרחיה לבית כלשון -
משפחה ותיקה ומיוחסת בארץ. הוא קיבל חינוך דתי בבית-הספר "נעז ישראל", לסניף
בבית-הספר הריאלי בחיפה בשנים תרצ"ז-ת"ש ולאחר שקיבל תעודת-בגרות החזיק
לבית-הספר החקלאי כדורי, כי אהב את הטבע ובייחוד נמשך אחרי הצומח.

בשנת תש"ב סיים את בית-הספר כדורי והתגייס לצבא הבריטי, לאחד מגדודי ה"באפס"
ואחר-כך עבר אל הבריגדה היהודית. אברהם לחם בחזית האיטלקית ונתפרסם כצלף
מומחה עד כי מונה מטעם הצבא הבריטי למדריך שירונים.

כאשר חזר מהצבא, התיישב יחד עם חבריו בוגרי בית-הספר כדורי בקיבוץ בית קשת
למרגלות הר תבור, עבד והתמחה בכל ענפי המשק. הוא התחבב על הכל במצב-רוחו
הטוב, במשמעותו ובדייקנותו בעבודה. בגלל מידותיו התרומיות כינהו "האציל הספרדי"
ורחשו לו כבוד. אברהם אהב לקרוא ולרכוש לו ספרים. קרא הרבה ספרי ארכיאולוגיה
ובוטניקה.

עם פרוץ מלחמת-העצמאות הזמן פעמים אחדות לחיפה "לצלוף" בסביבות הדר-הכרמל
וגם בהתקפות על ריכוזי הכנופיות בכפר קנה ובעין מאהל.

ביום ה' באדר ב' תש"ח (16.3.1948), יצא אברהם עם שבעה חברי בית קשת לסיור
בסביבה. הם הותקפו ממארב על-ידי כנופיה של מאות אנשי שבט ערב א-זבח שכיתרו
אותם. אחד הצליח להימלט לקיבוץ ולהזעיק תגבורת, שבעת הבחורים שנתרו לחמו
בגבורה בכנופיה עד הכדור האחרון ונפלו כולם. לאחר שלושה ימים של משא ומתן מייגע
הוחזרו גופותיהם. אברהם הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בבית קשת. כבן עשרים
וחמש היה בעתו.

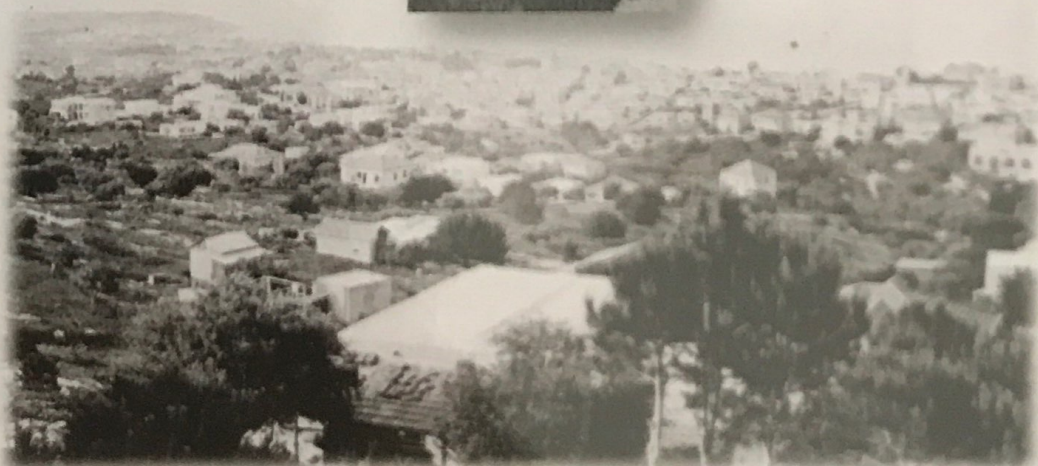
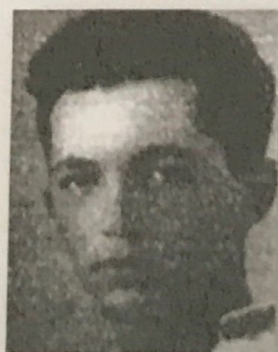
השאיר אחריו הורים ושתי אחיות - רינה ואסתר.

מקום הולדתו של אברהם

חיפה תרפ"ג

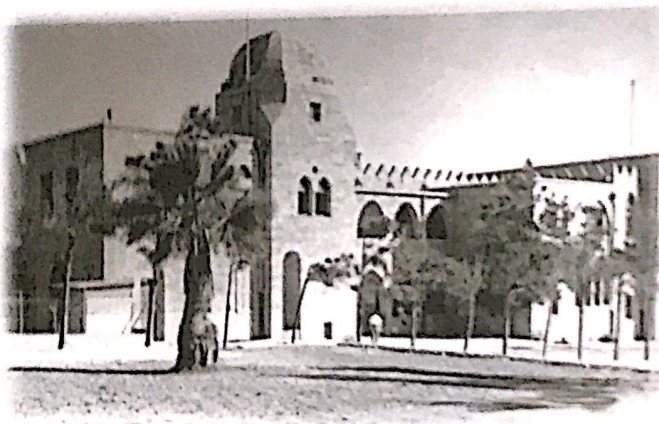

בית הספר היסודי שבו למד

בית הספר 'נצח ישראל'

בית הספר הריאלי
בחיפה

התיכון שבו למד אברהם

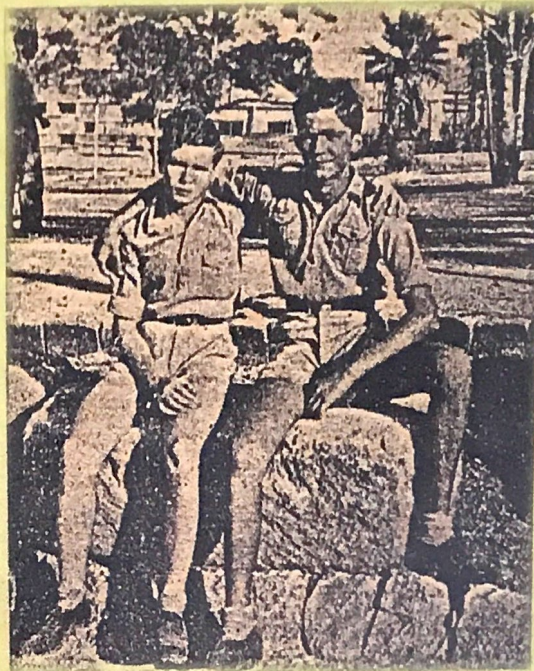
ב"ס חקלאי   **ע"ש כדורי**

תבור הר מה זור ו' חשב שנת

אברהם בנערותו

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלה" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אתפקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושבי-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

אימונים

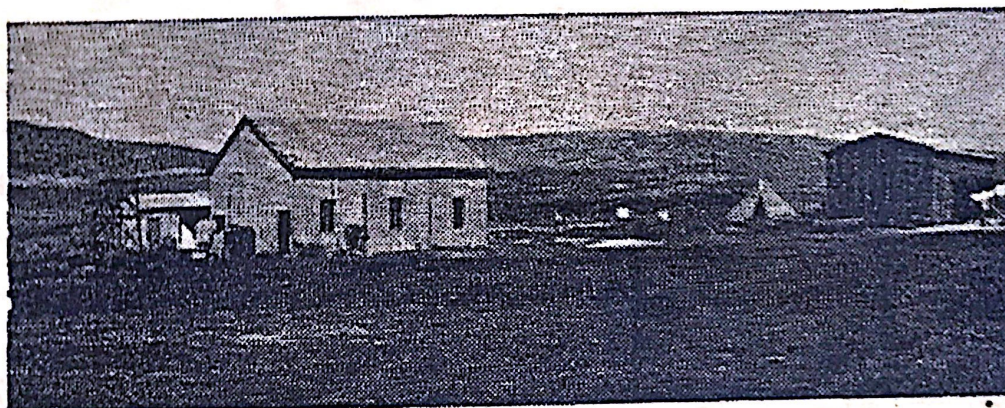

התקרית בה נפל אברהם ז"ל

בית קשת בראשיתה

לפחי הימים, מים במשורה, שוטפת העבודה כמו בבוקר, נדמה לי ללא לאות, שוטפת בקצב נפלא ואני — מה היה לי שמוסיפה אני לשקוע בהוי הימים שעברו, כשלנגד עיני מרחפות הדמויות מאותם הימים. נדמה לי והם פה בקרב המחנה הזה עמנו. זה העלם בהיר השער, בעל הגוף החסון, הגמיש, כשהוא כפוף על גבי הבור — כמהו כזייד — מוכנה להשבע — כזייד באותם הימים....

וזה בעל הבלורית, בהיר השער אף הוא, רחב כתפיים, מוצק ואיתן כמו ישראל קורנגולד, אז בחוות, כשעודנו עלם צעיר, וזה הבחורון מגודל השער, תלתליו שחורים, פניו רחבים, משולהבים, — מה רב הדמיון לצבי בקר, אילו היה מתעטף כצבי בעביה ועולה על הסוסה, ומתנשא בסער בשדות סגרה, כאשר אהב — — איזה רגש מוזר ממלא את לבי — כאילו עמנו אותם החברים עולים פה על הקרקע.

השמש נוטה מערבה ועוד היא לוחטת. כה חם, אך כלום מן החוץ הוא החום והוא מבפנים הוא נובע, מתוכנו עולה, מלב הבחורים הללו. — פניהם משולהבים והם דמומים — חום של שמחת היצירה המעורבת יגון... עם ערוב היום כשהחוסים הדוקרים היו כבר מתוחים מסביב למחנה, הוסיפו עוד לנהור נערים ונערות מכנרת, מאפיקים, מאשרות ומן הכפרים הסמוכים, חברי הפלמ"ח, גרעינים להתישבות עתידה. שעת המפקד הגיעה, דממה השתררה, דממת אבל ברל, הונף הדגל ומיד הורד — דברי אזכרה לברל, דבריו של ברל עצמו אל הנוער, אל הדור, קטעי דבריו על תגובתנו לשערים הנעולים, נוקב הכאב עד תהום לשמע דבריו התובעים, המעודדים, כשהם יוצאים לא מפיו וקולו עוד גישא באזנינו, עוד הצלילים נישאים חיים באויר.

בתום קטעי דבריו — צונחים החברים על האדמה בדומיה כבודה. כישיבת "שבעה", ישיבת אבל אחים.

אלול ה'תש"ד

ובא יומה של בית-קשת.

— — — ב-16.3.48 בבוקר יצאה כיתה בת 8 אנשים מחברי בית-קשת לסייר את גבעת ה"שהב" שממערב למשק. בהיותה על הגבעה הותקפה הכיתה מן המארב ע"י כנופיה מזויגת. פליט אחד בלבד הצליח להמלט בחזרה לבית-קשת. גורל שאר החברים לא נודע. בהשמע היריות הוזעקו כל חברי המשק לעמדות. במקום היו מעטים, כיון שרבים מן החברים היו מחוץ לבית.

כיתת תגבורת, מן היחידה הניידת של "ברק" שחנתה בטג'רה, הגיעה לשוק-אל-חאן. ב-9.00 בקירוב, יצאה דרך חורשת הזיתים, מערבה, לעבר הגבעות מצפון ל"שהב" על מנת להגיע משם אל הגבעה. בדרכה נלוו אליה חוליה מקלעים מאנשי בית-קשת. האויב, שלמשמע היריות הגיעו אליו כוחות נוספים מאנשי הכנופיות וכפרי הסביבה, חסם באש חזקה את דרכה של

התגבורת, שבקושי רב הצליחה להחליץ בגשם ובבוץ ולסגת בשלום לעבר בית-קשת. האויב, שבינתיים הגיע מספרו למאות אנשים, מזויז ברובים ומקלעים, — התפזר על הגבעות שממערב והתקרב, ברדיפתו אחר התגבורת למחנה, תוך יריות בלתי פוסקות. האנשים בעמדות זרוכים היו לקבל את פני ההתקפה המתקרבת. גשמים, שהחלו לרדת והתחמקות התגבורת הישהו את התקדמות האויב שתפס את עמדותיו בגבעות הסלעים שליד דרך שוק-אל-חאן—הזפת, על ה"שהב" ובגבעת שלוש הבתים. הריכוזים הגדולים נסוגו אל סביבת בתי ה"דהראת".

בינתיים הוזעקו לבית-קשת תגבורות מכל הסביבה הקרובה והרחוקה. הגיעו יחידות "ברק", פל"מ מעמק הירדן, מיחידת ההבטחה של מטה החטיבה ביבנאל ומהישובים הסמוכים ולהם מכונית-יריה צרפתית ומרגמה 3 אינש עם 15 פגזים (כל הנשק הכבד שהיה במרחב). מאחר שלא נואשנו עדיין מהצלת הכיתה וסברנו, כי יתכן ומצאו להם מסתור באחת המערות שעל ה"שהב", וכן כדי להרחיק את הערבים המכותרים מסביב — יצאו יחידות התגבורת, בשעה 2.30 אחה"צ, לקרב. שתי מחלקות התקדמו לעבר ה"שהב" בשתי זרועות. המחלקה שמצפון, שועצרה לפני הגבעה, לא יכלה להמשיך מחמת האש הלחכנית, שהאויב המסיר לעברה. הם היו במישור פתוח, חסר מחסות; האנשים שכבו בתוך קסלי הקרקע ובחריצי החריש מלאי המים, וענו משם באש וריחוקו ממקומם את כל הגורה הצפונית של שוהה-הקרב. המחלקה שמדרום נכנסה לקרב קשה עם הערבים שהתבצרו על ה"שהב" וגבעת שלוש הבתים. ליחידה היו נפגעים, שהובלו ע"י חבריהם בחזרה אל מקום איסוף הפצועים, ליד המעיין, ומשם העבירם הסרקטור לתבישה לבית-קשת. הברץ והשלוליות הכבידו מאוד על מהלך-הקרב. מלבד זאת היה לאויב יתרון מאחר ש"רכב" מעל הגבעות על פני כל המישור, שבו התנהלו אנשינו. לעזרת היחידה הנלחמת משמאל גשלחה מחלקה נוספת, שבסיועה נכבש הקטע הדרומי-מזרחי של ה"שהב". הקרב ניטש במרכזו של ה"שהב", בקרבת החורב. לוחמים נוספים נפגעו. החובש גהרג שעה שחבש את אחד הפצועים, לחץ האש של האויב גבר, והמחלקות נסוגו במקצת, אך לא הירפו. מכונית-היריה והמרגמה, שהוצבו בחצר המשק, פתחו בצרורות אש ופגזים לעבר כל ריכוז או תגבורת יורדת של האויב, שנראו בטוחים הרחוקים. הקרב נמשך עד לסגות ערב. מאחר שהתחמשת החלה לאוול והסיכויים לכבוש את הגבעה פחתו — נאלצו המחלקות לסגת, כששלושה הרוגים ושמונה פצועים בין חבריהן. הנסיגה בוצעה בחיפזים הדדיים של יחידות-המשנה. עוד לפני שער המשק נפגעו אנשים, שהצטופפו בריכוז. היחידות הגיעו בחזרה לבית-קשת. הפצועים הובלו מיד לבית-החולים. איש משבעת הנעדרים לא נמצא עד אז.

למחרת המשיכו הגשמים לרדת והאויב צלף כל הזמן לעבר הנקודה. מחלקה אחת היתה ערוכה במקום לכל התקפה שלא תבוא. רק כעבור יומיים, לאחר משאימתן, הוחזרו הגזיות והובאו לקבורה. היו אלה הימים הקודרים ביותר של האיזור, ונתוספו לכך עוד מכות קשות, שהוכיחו באיזורים אחרים של הארץ.

כותבים לזכרו של אברהם

בני! תמים היית עם חבריך, לא כעסת עליהם ולכן לא הכעיסוך.
לא קנטרתם ולכן לא קנטרוך, אתבתם ולכן אתבוך!
איש משמעת היית להוריך ולמוריך, כיבדתם ויבבדוך, הוקרתם
דיוקוריך.

אתבת את ארץ-מולדתך אהבה עזה: הכרת את פניה לכל הריה,
נחליה וערוציה, הכרת את עריה ומושבותיה. עברת בארץ הנגב לארבה
ולרחבה וצפית ליום בו תראנה בפרטחתה ובישובה.
אך האויב האכזר קפח את חיך היקרים, ניתקך מחיק עמך, משפחתך
וחבריך.

העם אשר בשבילו הקרבת את חיך, ההורים והמורים אשר חיבבוך
על סגולותיך ומדותיך התרומיות, החברים אשר היית להם למופת
בצניעותך ובהליכותיך — כולם לא ישכחוך לעולם, דמותך ורוחך האצילה
ירחפו תמיד לעיניהם באבלם ובשמחתם. יהי זכרך ברוך!

הכותב בדמעות שלישי

אביד שמזאל

עמל וחוקר

לפני חודש נפלו על השהב שבעה חברים, וכולם היו קשורים אל
בית-קשה גם בקשרי-עבודה אפייניים: עלי, נח ופוחה חרשו את אדמתה;
לוי שמר שדוהיה מפני בוזים, שובס שתל עצים, קיווה לראותם גדלים.
הכיר כל פינה ופינה בסביבה הקרובה ובאזור הקרוב. התענין בגאוגרפיה,
היה יושב שעות על גבי מפות, הכיר כל ואדי, כל כפר. כנראה היה זה
קו אפייני לו כי גם בחריל התענין בכל הנעשה סביבו. היה מסתובב
בערים גדולות, מטפסט עם ילדים, מתענין בכל דבר, אהב ללמד.
שוחחתי אתו פעם על אודות ערים שונות בחריל וראיתי כיצד למד
להכיר את התבדלים הדקים שבין עם ועם, היתח לו עין חודרת. יחס חם
היה לו לאנשים, לכל החי ולצומח. אהב עצים, אהב ילדים, היה מדבר על
שני אלה בנשימה אחת. יושב היה שעות וקורא ספרי היסטוריה, פילוסופיה.
מה לא היה קורא? היו דברים שהיה קורא ותמתנו: ארכיאולוגיה
בבית-קשת? איש מאתנו לא התענין בכך, אך הוא יושב וקרא. הכל ענין
אותו. כל מה שנעשה בבית-קשת, אם ברפת או בדיר ואם בפלחה, ידע
דברים רבים. ועם זאת לא רצה לעשות דבר אשר ידע שסופו לרדת
לשמיו. התנגד לעבוד בריכוז היער שחשב שילך לאיבוד. לא היה מוכן
לעבוד בענף זה. כל זמן שלא היה ברור לו שיחזיק מעמד, רצה לראות
עצים גדולים, לא זכה. ידע שתמשך ההזנחה ביער, כל זמן שלא יכבשו
את השתב, כי רק אז ישמרו העצים שנטע. יבוא יום ואנחנו וילדינו
נסתובב שם, וכל עץ יגיד לנו משהו, כל שטח יספר לנו דבר מה, אם
על עלי, אם על שובס, וכל אחד מהתולכים. יבוא יום ונדע להקים לו זכרון
ראוי, אותו יער, אשר שלש פעמים נטעהו ולא נשאר ממנו שריד, עוד
יקום ויגדל וישגשג.

הזכב הטבע

אברהם נולד וגדל בחיפה. למד בבית הספר הדתי נצח-ישראל והמשיך בבית-הספר הריאלי. בלמדו במחלקה השביעית הצטרף לתנועת "המחנות העולים". החליט לצאת להגשמה. המשיך את לימודיו בבית-הספר החקלאי כדורי במגמה להכשיר עצמו להתישבות. עוד מימי ילדותו זכור לי בהומור השופע שלו. תמיד בבואו אל ביתנו היתה הארוחה מלאה רעמי צחוק שעה שהיה מספר על מעשי קוגדס בבית-הספר ומחקה את מוריו. הוא לא הצטיין בלימודיו למרות שהיה נער מוכשר כיון שתמיד היה אחוז ותפוס בעסקיו... עוד מילדותו היה קרוב אל הטבע. במרפסת היה צובר ואוסף ארגזים ועציצים והקים לו ברבות הימים גן תלוי, אוסף שלם של קטוסים, מטפסים ומיני בשמים. בכדורי עסק בעצי יער ועצי פרי, ובמיוחד התעניין בגיאוגרפיה של ארץ-ישראל.

בעתות הפנאי היה גוחן שעות ארוכות על מפות טופוגרפיות שונות ולומד את הארץ במפה. ידע בעל פה את שמות רוב הכפרים, ההרים והגיאיות בארץ. היה נלהב לטיל והצטרף לכל טיול שערכנו בסביבה. בקיאותו בכפרי הסביבה היתה נושא להתבדחות החברים, לא פעם היינו שואלים אותו על יבול התלתן בכפר שבנפת חברון או שם המוכתר בכפר פלוני. בהתעסקותו זאת הגיע לעבר הירדן מזרחה ולאדמות הפיק"א

ובנפילתכם, רושמת אני שורות אלה לזכרך, שובס, שחייתי במחיצתך. כיון שהכרתך בחיי יום-יום, בגישתך החיובית לכל אחד ולכל בעיה, בראיתך האמיתית והקולעת את הדברים, ברצונך לדעת ובהומור הקל והבריא שלך; כיון שחייתי באווירה חברית זו שיצרת סביבך — ונשאר אחרך החלל הריק.

ידע שובס לקראת מה הוא צועד ומה מחכה לו. לא פעם היה אומר זאת בקלות הדעת האפינית לו. ידע ולא העלה בדעתו להרתע. כה טבעי היה לו הדבר — ללכת כיון שהכרח הוא ללכת. קודם לכן לחטיבה ואח"כ לצבא ולמשק. תמיד אותה הדחיפה הפנימית לקוי החזית הראשונים. ובאת על סיפוקך...

היך החבר הטוב בעל הנפש האצילה. ועם האבל הכללי שלנו חשה אני וחשים ודאי גם האחרים כי לא רק כלל הוא שאבד לנו אלא פרטים, שבעה חברים וכל אחד ומקומו החשוב במשק ובחברה וברצונו לבנות ולחיות בהם. גדולה האבדה עד שקשה כמעט להתאבל רב מדי הכאב.

נראה לך לעתים שהוא חי כאן עדיין בינינו, שמהלך לו בצעדו המרושל בחצר, שהנה יתן קריאת בינים באספה או יחייך לעומתך את חיוכו הטוב והלבבי.

קשה לנו בלעדיכם, שובס. קשה. ובכל זאת נגבר, נמשיך וניצור את אשר היינו עושים בכוחות משותפים, אשר רצינו ושאפנו לו.

כותבים לזכרו

מול תמונתך

נדמה ששוב קמה מעל המדף תמונתך ידמותך האצילה שבבוקר קודר ומחיריך ראינוה לאחרונה ושוב הנך צועד עם המעדר והרובה על השכם בכיוון לגבעת השנהב להמשיך ביעודך: להצמיח יער גדול על מדרוני הגבעה. יער שהנסיון לגדלו נכשל פעמים מספר ואין לך הבטחון שיש טעם לכל עמלך. חושש הנך לבזבז את כוחות החברים בחפירת בורות באדמה הסלעית, ירא להכניס את השתילים הרכים והיקרים לך לתוך האדמה הצמאה התלויה בברכת השמים. אך החברים מחליטים לחזור ולנסות. והנך נכנע, כי אתה מתפלל לראות חורשות ירוקות העוטות את השנהב וברכת האמונה החדשה מצמיחה את השתילים.

ולאחר יום עבודה מיגע המקלחת הקרה מרעננת שוב את האברים

העייפים ומרץ חדש דוחפך לפעולה אחרת: בעת כלי עבודתך הם לא מעדר וטוריה; הספר הוא חברך. הדעת היא הלפיד המאיר בערבים חשוכים ועד שעה מאוחרת נראה לעובר בחוף אור בחדרך ואין גברת כל עיפות בעבודה כשמעדר וספר משמשים לך בצוותא.

הנה מסיבת חברים בין ארבעה קירות הפה של חדר האוכל. האם שובס נעדר? לא! הנה הוא מופיע בקומתו הזקופה והליכתו הגאה, ונימת אצילות שופעת מדמות שראש מורם מכתר אותה. והנה חדר בחיך המגלה טור שינים לבנות ובריאות, לתוך צהלת המסיבה ומשתפך במרץ נעוריו.

אך לעתים הנך יושב בחדר המגורים בחברת "שכני החדר" וכאילו שאינך חש בהם. הראש מורכן בין הכתפים הרחבות, העינים שתמיד יודעות לפזר נצוצי שחוק שקועות במקצת והפה מקומט. כאילו ברחת מעולם המציאות, כאילו עולם מענין יותר, נהדר יותר בצבעיו וקסמיו מתגלה לך. כאילו שם טוב לנוח... או אולי איזו מחשבה נסתרת מעיקה עליך? האם אתה חש בדבר מה אכזרי העומד להתחולל? חולם בעינים סקוחות המסתכלות ואינן רואות, החלום בהקיץ גמשך וקשה להחזירך לעולם המציאות.

זכורני איך קשה היה לך לעצור בלילות השמירה שלא ללחוץ על ההדק של הרובה, כי רצית לשלם, רצית לשלם לכל השונאים האכזריים בעד דמעותיהן של אמהות שכולות, לנקם את דם החברים והחברות שהלכו ועזבונו בודדים. זו היתה סיבת התגיסותך לבריגדה העברית, זו גם סיבת חוסר הסבלנות והקושי בכניעה למשמעת. שוב עבר לילה ולא עשינו מאום? ובמרץ נעורים העצור בכבלים החקומם, לנקום ולא לשבת בחיבוק ידים! לשלם עבור הכל, לפרוץ את הגדרות ולהביא עולים, לגרש את הפולשים. אולי אז נוכל לנוח, לפעול וליצור, לקומם ולחדש ואם יש צורך בכך — להיות גם אכזרי. כן, לא רק לחלום על עולמות שקטים וטובים כי אם גם את כל הנעורים לתת למען הגשמתם, לרקוד עם כולם את מחול החיים.

כן, כל הנעורים! אותם נתת בבוקר אפור וגשום כשיצאת עם ששת החברים להבטיח את הסביבה...

והשמש מרכינה את ראשה על כתפו של החבור וכאילו גם היא בוכה לך.

ממכתביו של אברהם

אמא ואבא היקרים!

ובכן הגענו סוף סוף אל המנוחה שתהיה ארוכה יותר מכפי שחשבנו בתחילה. זו הפעם הראשונה שיכול אני לשבת בשקט ובמנוחה ולכתוב לכם. אף על פי שאין לי מצע הגון לכתובה כי נמצא אני כעת בשדה הפתוח באהלים. לאחר חודש וחצי של חזית ושל מתיחות מתמדת בתוך תחפירות ובבתיים ההרוסים ישנה עכשיו אפשרות לחיות תחת שמש ולהשתוף קצת. היום היה חם מאד ממש כיום שרב באמצע חודש אב. זמן שהותנו בחזית עבר מהר מאד. אך חרת בנו היטב את רשמיו. לכלוך מאין אפשרות לצאת מהעמדות אל הבאר להביא מים. וגם רעב לעתים. כי המקום שבו הייתי על ראש גבעה הוא ותובלה לשם בפרדות לא קלה חיתה. האוכל היה מגיע בתצות הליל וחיה קר — לא שתינו אז במשך זמן רב תה חם. אך מצב רוחנו תמיד היה מרומם

והחברה נעימה כך שלא הרגשנו בעבור הזמן. אבודותינו היו קלות ביחס. הגיענו רשימות של הרוגים ופצועים מהארץ. מהפצועים למעלה מחצי הם חולי שלשול וסתם מחלות. הדבר יכול להתעות רבים בארץ. ואין צורך לשים לכך לב ביותר. החיים הרגילים והשוטפים האלה נמשכו עד שהחלה להתקדמות בחזית המחנה השמיני. אנתנו היינו בין הראשונים שעברנו, תקפנו את הגרמנים והתקדמנו מרחק די הגון כ-6 ק"מ. כל השטח הזה הוא הררי מאד והיינו צריכים לעבור אותו עם משא רב על גבינו, של נשק, תחמושת וילקוטים כשמכונות יריה גרמניות וצלפים יורים עלינו. האבידות היו ממש אפסיות בהשוואה להתקפה שעשינו. מהפלוגה שבה הייתי אני לא נפגע איש. האבידות שהגרמנים סבלו מאתנו בעיקר מהתותחנים שלנו היו גדולות. לאחר התקדמות זו נשארנו במקומותינו והחלפנו. עכשיו נמצאים אנו בשדה ליד עירה קטנה שאין אנו מבקרים בה כמעט אלא סתם נחים. המנוחה תמשך ודאי עד זמן שלא תהיה כבר מלחמה. שלומי טוב מאד.

קבלתי מאסתר שתי חבילות. אני מודה מאד לכם ולה. החבריה נהנתה מהן מאד. בפרט כשהיא באה ביום הראשון למנוחה. לפי הידיעות האחרונות נדמה לי שהמלחמה לא תימשך יותר משבוע-שבועיים ואז נגמור עם כל כאב הראש הזה. אע"פ שעצם החזית אינו דבר גורא ומעיף מאד. הדבר המעורר בחילה בדבר הוא ראשית כל בשרואים את הפצועים או ההרוגים ואני מכירם. ושנית, ההרס הרב הנגרם לאוכלוסיה ולמדינה שבה נלחמים. התותחנים שלנו ממש הכחידו כמה כפרים והאווירונים השלימו את ההרס. למזלנו אין לגרמנים אווירונים כלל וגם מעט תותחים.

את העתונות שאתם שולחים אני מקבל בקביעות — תודה רבה לכם. מה שלומכם? מה חדש בארץ? ומה געשה בבית — ספרו הכל! בזאת אסיים בתקוה לראותכם במהרה.

בנכם אוהבכם אברהם.

יקירתי — שלום רב לך!

החיים כאן כעת אינם גרועים ביותר. התרגלתי לחבריהם לאנשים ולשעמום. לאחר שנעזב את מחנה האימונים אקוה שיחיה טוב יותר. בחופש שלי אני מקוה לטיל הרבת ולבקר בגליל ובעמק. אחיה גם בכנרת. אני ממש מתגעגע לשם.

בזמן האחרון נכרת פעולה התישבותית. קיבוץ "רביבים" מראשון לציון עלה על אדמות עסלוג, 37 ק"מ דרומית לכאר-שבע ו-32 ק"מ מגבול מצרים. המקום הזה נמצא בפנים הארץ בגבול המדבר ומבודד מאד. ערכו הכבושי רב מאד. נדמה לי שזה המקום המיושב בארץ הכי דרומי (גם בישובים הערבים). סביבו נמצאים שבילים בדואים. אם יצליחו להחזיק בקודה זו הרי ערכה עתה כערך חגיגה בזמנה ואולי יותר. עוד גקודה אחת נוסדה בימים האחרונים בדרום. ס"ה נוסדו בשנתים האחרונות בסביבות עזה ובאר-שבע — 7 נקודות ועוד יעלו בקרוב.

מקוה אני להיות בנשף הסיום של המחזור בכדור.

הנצחונות האחרונים ממלאים אותנו שמחה רבה ותקוה לגמר מהיר יותר של המלחמה ולשלום. אך דבר אחד מעכיר את רוחנו מאד וזה אי השתתפותנו בחזית ממש. מקוה אני שעוד אניע לכך.

אחיך אוהבך

אברהם

18.7.45

אמא, אבא ורנה היקרים!

סלחו לי על שכותב אני לכם עתה לעתים יותר רחוקות, פשוט אין מה לכתוב. חיינו אנו נמשכים כרגיל בסביבה יפה זו. עובדים מעט מאד ולומדים הרבה. הלימוד הוא ברמה גבוהה והקצב מהיר. נעשות בחינות מדי פעם בפעם במתמטיקה, אנגלית, עברית והסטוריה. ממש חזרתי לספסל הלימודים. הקורס, שבו אני לומד, מטרתו היא — תעודת הבגרות הלונדונית. אינני חושב ברצינות לקבל תעודה זו אך לומד אני לשם הלימוד עצמו. מעין פרודור לחיים האזרחיים. הדבר שאפשר לכתוב עליו ביותר הם הפליטים היהודים שפוגשים אנו בהם. אך לטובת הענין מוטב שאמעים בדיבור. הטיפוסים היהודים שפוגשים אנו כעת בנדידתם — יפים מאד, בחלקם הגדול מדבדי עברית. הליטאים מדברים עברית ממש כשלנו. מהם שהיו פרטיונים בגיטאות וילנה וורשה ועוד וברחו ליערות. מהם מרומניה, בסרביה, קרפטורוסיה, הונגריה, צ'כיה ויון. כמו כן פגשתי מספר מה של יהודי רודוס. מצבם עלוב ביותר. הם מנוונים גם מבחינה גופנית וגם רוחנית ומוסרית. בפולין עצמה מתנהלת עתה אנטישמיות פרועה המאימת על שרידי היהודים שם. כל היהודים הרוסים הם מעריצי סטאלין. הם קוראים לו יוסלה ולרוסים יוסלאך. הוא העוצר בעד ההמון. ברבע מוחו הם אומרים, צפויה סכנה מרובה ליהודים, בפרט לקומוניסטים היהודים ואף רבים מהם התחילו בנדודים ופניהם בדרך לארץ-ישראל. בשבועים הקרובים אנו עוזבים את מקומנו זה ועוברים לצפון גרמניה תחת חסותו של גנרל מונטגומרי. אומרים גם שנהיה בבלגיה או בהולנד.

בנכם אוהבכם

אברהם